

tes fravær. Der er tale om domme vedrørende artikel 6 om retten til en retfærdig og offentlig rettergang.

Det følger af Domstolens praksis, at tiltalte i straffesager har ret til at være til stede under domsforhandlingen. Dette følger ikke alene af formålet med artikel 6, men er endvidere forudsat i bestemmelser som artikel 6, stk. 3, litra c, d og e. Det er, som Domstolen udtrykker det, vanskeligt at forestille sig, hvorledes disse rettigheder skulle kunne fungere, hvis tiltalte ikke havde mulighed for at være til stede (se f.eks. Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, §§ 27-28, Monnell og Morris mod Storbritannien, dom af 02.03.87, § 58, og Zana mod Tyrkiet, dom af 25.11.97, §§ 68-70). En tiltalt kan dog give afkald på retten til at være til stede. Et sådant afkald kan gives udtrykkeligt eller stiltiende. Det må godtgøres på en uomtvistelig og klar måde, at tiltalte rent faktisk har givet afkald på retten til at være til stede.

Det følger endvidere af Domstolens praksis, at tiltaltes ret til at være til stede ikke er nogen absolut rettighed. Artikel 6 er således ikke generelt til hinder for, at en straffesag gennemføres, selv om den tiltalte ikke er til stede (domsforhandling og domfældelse in absentia). Domstolen anerkender således, at hvis det ikke var muligt at gennemføre en straffesag, selv om den tiltalte udeblev, ville dette kunne lamme gennemførelsen af straffesager, idet eventuelle beviser kunne gå tabt, ligesom eventuelle frister kunne blive overskredet (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 29). Domstolen har udtalt, at gennemførelse af en domsforhandling til trods for, at den tiltalte ikke er til stede, ikke i sig selv er i strid med konventionen, forudsat at den pågældende efterfølgende, når vedkommende bliver bekendt med straffesagen, har mulighed for at opnå en fornyet behandling af straffesagen for en domstol, hvor tiltalte er til stede, og hvor den nye domsforhandling både omfatter sagens faktiske og retlige spørgsmål (se Poitrimol mod Frankrig, dom af 23.11.93, § 31, Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 29). Der er overladt et vist skøn til medlemsstaterne med hensyn til, hvorledes de vil indrette deres retssystem, så det lever op til dette krav (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 30). Det vil imidlertid være i strid med konventionen, hvis en fornyet domsforhandling efter national ret er betinget af, at den tiltalte godtgør, at han ikke har forsøgt at unddrage sig retsforfølgning, eller at den manglende tilstedeværelse skyldes force majeure (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 30). Domstolen har udtalt, at der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt et krav om en fornyet domsforhandling også gælder i tilfælde, hvor den tiltalte har givet afkald på retten til at være til stede og

forsvare sig selv, men har samtidig tilføjet, at et sådant afkald, hvis det skal tillægges betydning i forhold til konventionen, skal godtgøres på tilstrækkelig utvetydig måde og være knyttet til retssikkerhedsgarantier, der står i passende forhold til afkaldets betydning (se Poitrimol mod Frankrig, dom af 23.11.93, § 31, og Pfeiffer og Plankl mod Østrig, dom af 25.02.92, § 37). Domstolen har undladt at tage stilling til, om en tiltalt, der undviger, derved fortaber retten til at være til stede (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 28).

Gennemførelse af en straffesag uden den tiltaltes tilstedeværelse forudsætter, for at være forenelig med konventionen, at myndighederne har gjort sig rimelige anstrengelser for at gøre den tiltalte bekendt med, at der er indledt en straffesag mod tiltalte. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at myndighederne forsøger at forkynde tilsigelser m.m. for den tiltalte på dennes officielle adresse, hvis myndighederne er bekendt med, at den tiltalte ikke længere opholder sig på adressen (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 28, T. mod Italien, dom af 12.10.92, F.C.B. mod Italien, dom af 28.08.91, Brozicek mod Italien, dom af 19.12.89, § 45).

Efter praksis tillægges det stor betydning, at en tiltalt er til stede under en domsforhandling, da tiltalte har krav på en mundtlig forhandling, og på grund af behovet for at vurdere pålideligheden af tiltaltes eventuelle forklaring og sammenholde den med vidners og eventuelt forurettedes forklaring (se f.eks. Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 33). Medlemsstaterne kan derfor i deres retssystemer indføre ordninger, der skal modvirke ubegrundede udeblivelser (se Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 33). En tiltalt, der udebliver fra et retsmøde til trods for, at vedkommende lovligt er blevet tilstilt, har imidlertid ret til at lade sig repræsentere af en forsvarer, og dette gælder, uanset om tiltalte vælger at udeblive uden rimelig grund (se Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 33). Det vil derfor udgøre en uforholdsmæssig sanktion i strid med konventionen, hvis en tiltalt, der udebliver uden rimelig grund, afskæres fra muligheden for at lade sig repræsentere af en forsvarer (se Van Pelt mod Frankrig, dom af 23.05.00, §§ 65-70, Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 34, Lala mod Holland, dom af 22.09.94, Pelladoah mod Holland, dom af 22.09.94, Poitrimol mod Frankrig, dom af 23.11.93).

Efter Justitsministeriets opfattelse er den foreslåede ordning forenelig med artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det er således en forudsætning for at gennemføre en domsforhandling og afsige dom i tiltaltes fravær i